

במד' בדת

לע"נ הרה"ג ר' משה שמואל
בן ר' אריה ליב שפירא זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 248 פרשת שמיני תשע"ז

בבא בתרא פט-צה

שנו בברייתא שלא עושים את הכלי שמוחק את המדה מדלעת כי הוא קל ולא של מתכת כי הוא מכביד אך יכול לעשות מעץ זית ואגוז ושקמה ואשכרוע.

שנו בברייתא שלא יעשו את צדו אחד של המחק עבה וצדו השני קצר ולא ימחק בבת אחת כי אז זה רע למוכר וטוב ללוקח ולא ימחק מעט מעט כי זה רע ללוקח וטוב למוכר, ועל כולם אמר רבן יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר שאם אומר ילמדו הרמאים ואם לא אומר יאמרו הרמאים שת"ח לא בקיאים במעשי דינו, והסתפקו אם אכן אמרה רבן יוחנן או לא, ורב שמואל בר יצחק אומר שהוא אמר והוא למד מהפסוק כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו במ ופושעים יכשלו במ.

בברייתא למדו מהפסוק לא תעשו עול במשפט, במדה זו מדת קרקע שלא ימדוד לאחד בימות החמה ולאחר בימות הגשמים שאורך המדה משתנה, במשקל שלא יטמין משקלותיו במלח, במשורה שלא ירתיח ויש ללמוד ק"ו שאם במשורה שזה אחד חלקי ל"ו מלוג מקפידה עליו התורה ק"ו במידת הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית ותומן ועוכלא שזה רובע רביעית.

רב יהודה אמר בשם רב שאסור לאדם להשהות בביתו מדה חסירה או יתירה ואפילו היא משמשת לעביט של מי רגלים, ורב פפא אמר שזה רק במקום שלא חותמים על המדות אך במקום שחותמים אין איסור כי אדם לא יקח כשאינו רואה חתימה, ואף במקום שלא חותמים אך יש בודקי מדות מטעם המלך לא חוששים, אך לדינא גם כשיש בודקים לא ישהה מדה חסירה כי לפעמים אדם יקח בער"ש בין השמשות, וכן שנו בברייתא שלא ישהה אדם מדה חסירה או יתירה בביתו אף כשהיא עביט של מי רגלים ויכול לעשות של סאה ותרקב וחצי תרקב, קב וחצי קב, רובע ותומן וחצי תומן,

דף צ ועוכלא ששיעורה הוא אחד מחמש מרביע הקב, ובמדת הלח הוא עושה הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית ושמינית ואחד משמונה של שמינית שזה שיעור קורטוב, ואין לומר שיעשה גם שיעור קביים כי זה יתחלף במדת תרקב, ולפי זה משמע שיכולים לטעות בשליש א"כ לא יעשה גם מדת קב שהיא תתחלף לו במדת חצי תרקב, ויש לומר שלא עושה מדת קביים כי זה מתחלף במדת חצי תרקב כי אדם טועה רבע, אך קשה לפ"ז לא יעשה מדת חצי תומן ועוכלא שההבדל ביניהם הוא פחות מרבע ורב פפא מבאר שאנשים בקיאים בהבדלים במדות קטנות, אך קשה שלא יעשה שלישיית ההין ורביעית ההין שההבדל ביניהם הוא פחות מרבע, יש לומר שכיון שמדות אלו היו במקדש לא גזרו בהם כיון שהכהנים הם זריזים.

שמואל אומר שלא מוסיפים על המדות ועל המטבע יותר משתות והמשתכר לא ישתכר יותר משתות, ולכאורה אם הטעם שלא יוסיפו במדות הוא כדי שלא יפקיעו שערים א"כ גם שתות לא יוסיפו, ואין לומר שהטעם הוא כדי שלא יהיה אונאה או ביטול מקח כי רבא אמר שבטעות של מדה משקל או מנין גם פחות מכדי אונאה מחזיר את המקח, אלא הטעם הוא כדי שלא יהיה הפסד לתגר אך קשה וכי מספיק שלא יהיה הפסד ואם אינו מרויח זה לא סיבה, הרי אם הוא קונה ומוכר באותו מחיר אינו נקרא תגר, אלא מבאר רב חסדא

דף פט שנו בברייתא שאין למחוק במקום שגודשים ולא לגדוש במקום שמוחקים שכתוב איפה שלמה, ואם אמר הריני מוחק במקום שגודשים ואפחית מהדמים או אגדוש במקום שמוחקים ואוסיף לו על הדמים לא שומעים לו שכתוב איפה שלמה וצדק יהיה לך שלא יבואו לרמאות, שיש שראה במדידה שלא כמנהג ואינו יודע בהפחתת או הוספת הדמים.

שנו בברייתא שלא מצמצמים במשקל עין בעין במקום שמכריעים ולא מכריעים במקום שמעיינים שכתוב אבן שלמה ואם אמר הריני מעיין במקום שמכריעים ואפחת לו מהדמים או שאכריע במקום שמעיינים ואוסיף לו על הדמים שלא שומעים לו, שכתוב אבן שלמה וצדק.

רב יהודה מסורא דרש בפסוק לא יהיה לך ממון בביתך מה הטעם בגלל שנכשלת באיפה ואיפה ולא יהיה לך בכיסך ממון מה הטעם משום אבן ואבן, אך אם יהיה אבן שלמה וצדק אז יהיה לך וכן אם יהיה איפה שלמה וצדק אז יהיה לך.

בברייתא למדו מהפסוק לא יהיה לך שממנים ממונה למדות אך לא לשערים ומבית הנשיא העמידו גם לשערים ואמר שמואל לקרנא שישנה להם שמעמידים רק למידות ולא לשערים וקרנא הלך ואמר להם שמעמידים ממונה בין למדות ובין לשערים אמר לו שמואל מה שמך אמר לו קרנא אמר לו שיצא לו קרן בעיניו וכך היה, וקרנא סבר כמו שאמר רמי בר חמא שמעמידים ממונה בין למדות ובין לשערים מפני הרמאים.

שנו בברייתא שאם ביקש לקנות ממנו ליטרא שוקל לו ליטרא ואם ביקש חצי ליטרא שוקל לו חצי ליטרא וכן אם ביקש רבע ליטרא שוקל לו רבע ליטרא והחידוש בזה הוא שמתקנים את המשקל אפילו עד המשקל הקטן, והמוכר לא יכול לומר שלא יתן לו הכרע המשקל של משקל קטן.

שנו בברייתא שאם ביקש ממנו שלושת רבעי ליטרא לא ישקול לו כל רבע בפני עצמו אלא שוקל לו ליטרא ומניח לו רבע.

שנו בברייתא שאם מבקש ממנו עשרה ליטרים לא ישקול לו אחת אחת ויתן לו עשרה הכרעות אלא ישקול את כל העשרה יחד ונותן לו הכרע אחד.

שנו בברייתא שהברזל של המאזנים שקבועה בו לשון המאזנים הוא תלוי באויר ג' טפחים וגבוה מהארץ ג' טפחים והקנה והחבל הם י"ב טפחים ומאזנים של מוכרי צמר ושל זגגים תלוי ב' טפחים וגבוה מהארץ ב' טפחים והקנה והחבל ט' טפחים ושל חנוני ושל בעה"ב תלוי באויר טפח וגבוה מהארץ טפח והקנה והחבל ו' טפחים ומאזנים של מתכות יקרות תלויה באויר ג' אצבעות וגבוהה מהארץ ג' אצבעות אך אין התנא יודע כמה אורך הקנה והחבל והמאזנים הראשונות שמנה התנא עמוד ב אמר רב פפא שהם של צורפי נחושת וברזל.

ר' מני בר פטיש אומר ששיעור המאזנים לענין טומאה הוא כמו לענין איסורם ולכאורה כבר שנינו כך במסכת כלים שחוט מאזנים של חנוני ובעה"ב הוא טפח, ויש לומר שר' מני בא לחדש בשיעור הקנה והחבל שאינו כתוב במשנה.

שנו בברייתא שלא עושים משקלות של בדיל ועופרת וגיסטרון שהוא תערובת מיני מתכות ולא שאר מיני מתכות אך יכול לעשות מסלע וזכוכית.

שמואל מצא פסוק ודרש שכתוב והשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם, עמוד ב ולכאורה אם נצרף את כל השקלים בפסוק זה יוצא מאתיים וארבעים, אלא משמע שהמנה של קודש היה כפול ורואים שמוסיפים על המדות ומוסיפים עד שתות, ועוד רואים שהשתות הוא מבחוץ ובתוך המנין זה יוצא חומש.

רב פפא בר שמואל תיקן מדה בת ג' קפיזים שהם ט' לוג אמרו לו הרי שמואל אמר שלא מוסיפים על המדות יותר משתות אמר להם שהוא תיקן מדה חדשה, והוא שלח אותה לפומבדיתא ולא קבלוה אך בפפוניא קבלוה וקראו לה רוז פפא.

שנו כברייתא שעל אוצרי פירות ומלוי ריבית ומקטיני איפה ומפקיעי שערים נאמר לאמר מתי יבא החדש ונשבירה שבר והשבת ונפתחה בר להגדיל איפה ולהגדיל שקל ולעות מאזני מרמה, וכתוב אח"כ נשבע ה' בגאון יעקב אם אשכח לנצח את כל מעשיהם, אוצרי פירות אמר ר' יוחנן כגון שבת יאוצר פירות.

אביו של שמואל היה מוכר בזמן הגורן כמו בסוף הגורן ושמואל היה משהה את הפירות ומוכר בזמן המאוחר כמו בזמן הגורן ושלחו מא"י שטוב מעשה האב מבנו שהוא גרם שהשער יוזל מתחילה ויותר הוא לא יתייקר.

רב אומר שאדם יכול להשהות את המעט שלו כדי למכרו מאוחר ואין איסור בכך, וכן שנינו אין אוצרין פירות דברים שיש בהם חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות אך תבלין כמון ופלפלין מותר, וכל זה נאמר בלקוח מהשוק אך מותר להכניס משלו ואדם יכול לאצור פירות בא"י ג' שנים ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית, אך בשנת בצורת לא יאצור אפילו קב חרובים כי הוא מכניס מארה בשערים.

ר' יוסי בר חנינא אמר לפוגא משרתו אצור לי פירות של ג' שנים ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית.

שנו כברייתא שאין להוציא מא"י דברים שיש בהם חיי נפש כגון יינות שמנים או סלתות ור' יהודה בן בתירא מתיר ביין כי הוא ממעט את התיפלה וכמו שאסור להוציא לחו"ל כך אין להוציא לסוריא ורבי מתיר להוציא,

דף צא מהמחוז הצפוני של א"י למחוז הסמוך לו בסוריא שהוא לא גורם לעליית שערים כי זה סמוך כל כך.

שנו כברייתא שאין להשתכר בא"י בדברים שיש בהם חיי נפש כגון יינות שמנים או סלתות, אך ר"א בן עזריה היה משתכר ביין ושמן ביין הוא סבר כר' יהודה שעדיף למעט את התיפלה, ובשמן הוא השתכר כי השמן היה מצוי במקומו.

שנו כברייתא שאין להשתכר פעמיים בביצים ומרי בר מרי אמר שרב ושמואל נחלקו בזה אם הכוונה על כל אחד פי שנים, או הכוונה למספר התגרים שיכולים להרויח מהביצים.

שנו כברייתא שיכולים להתריע בשבת בתפילה על פרקמטיא שהוזלה ור' יוחנן אמר כגון כלי פשתן בבבל ויין ושמן בא"י ואמר רב יוסף שדוקא כשהוזל ועמד עשרה בששה.

שנו כברייתא שאין לצאת מא"י לחו"ל אלא א"כ סאתיים חיטים התיקרו ושונים סלע, ואמר ר"ש שמותר רק אם אינו מוצא לקנות אך אם הוא מוצא לקנות גם אם התיקר לסאה בסלע לא יצא, וכן אמר רשב"י שאלימלך ומחלון וכליון היו גדולי הדור ופרנסי הדור והם נענשו כי יצאו מא"י לחו"ל, שכתוב ותהום כל העיר עליהם ותאמרנה הזאת נעמי, וביאר ר' יצחק שאמרו ראיתן מה קרה לנעמי שיצאה מא"י לחו"ל, עוד אמר ר' יצחק שבאותו היום שהן באו לא"י מתה אשת בועז ועל זה אומרים עד שלא נפטר המת כבר עומד הממונה על ביתו.

רבה בר רב הונא אמר בשם רב שאבצן הוא בועז וזה כמו מה שרבה בר רב הונא אמר שבועז עשה ק"כ משתאות לבניו, שכתוב ויהיו לו שלושים בנים ושלושים בנות שלח החוצה ושלושים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפוט את ישראל שבע שנים ולכל ילד עשה שתי משתאות אחת אצלו ואחת בבית חמיו ולא הזמין לאף משתה את מנוח שהוא אמר מה תחזיר לי ושנינו שכולם מתו בחייו ועל זה אומרים למה להוליד שישים ועדיף שיוולד אחד שהוא זריו מכל השישים.

רב חנן בר רבא אמר בשם רב שאלימלך ושלמון ופלוגי אלמוני ואבי נעמי כולם בני נחשון בן עמינדב, והחידוש בזה שאפילו מי שיש לו זכות אבות היא לא עומדת לו כשהוא יוצא מא"י לחו"ל.

עוד אמר רב חנן בר רבא שאמו של אברהם אבינו שמה הוא אמתלאי בת קרנבו ושם אם המן אמתלאי בת עורבתא והסימן לכך הוא טמא טמא טהור טהור, אמו של דוד שמה נצבת בת עדאל ושם אם שמשון צללפונית ושם אחותו נשיין והנ"מ היא לתשובת המינים שהם אומרים שאין אנו יודעים את שמותן.

עוד אמר רב חנן בשם רב שאברהם נחשב עשר שנים ג' בכותא ועוד ז' בקרדו, ורב דימי מנהרדעא שנה להפך ג' בקרדו וז' בכותא, ורב חסדא אמר שהמקום שנקרא עברא זעירא דכוותא הוא המקום של אור כשדים,

עוד אמר רב חנן בשם רב שביום שנפטר אברהם אבינו עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לעולם שאבד מנהיגו **עמוד ב** ואוי לה לספינה שאבד קרבניטה.

עוד דרש רב חנן בשם רב בפסוק והמתנשא לכל לראש שאפילו ראש שאחראי על השקיית הבור הוא מתמנה מהשמים.

רב חייא בר אבין אמר בשם ר' יהושע בן קרחה שאלימלך ובניו יצאו כי לא מצאו אפילו סובין והם נענשו כי היה להם לבקש רחמים על דורם ולא ביקשו, שכתוב ובועקך יצילוך קיבוציך.

רבה בר בר חנה אומר שלא יוצאים רק אם המעות בזול והפירות ביוקר אך אם המעות ביוקר וקשה להשיגם אף אם החיטים זולות שניתן לקנות ד' סאים בסלע בכ"ז יוצאים שר' יוחנן אמר שהוא זוכר שחיטים עמוד ד' סאים בסלע ובכ"ז היו רבים נפוחי כפן בטבריה כי לא היה אפילו איסור כדי לקנות בו, ועוד אמר ר' יוחנן שהוא זוכר שכשלא היתה עבודה לפועלים הם היו מתים במזרח העיר מריח הפת, עוד אמר ר' יוחנן שהוא זוכר שכשתינוק היה חותך חרוב היה יוצא חוט דבש לשתי זרועותיו, ור"א אמר שהוא זוכר שעורב נטל בשר ויצאו חוט שמן מראש החומה עד הארץ, עוד אמר ר' יוחנן שהוא זוכר שהיו מטיילים בשק ילדים וילדות בני ט"ז וי"ז ולא היו חוטאים, עוד אמר ר' יוחנן שהוא זוכר שאמרו בביהמ"ד שמי שמודה לעכו"ם נופל בידם ומי שבוטח בהם שלו נעשה שלהם.

במגילת רות כתוב מחלון וכליון ובדברי הימים כתוב יואש ושרף, ונחלקו רב ושמואל אם שמם הוא מחלון וכליון וכונו יואש ושרף שהם התיאשו מהגאולה והתחייבו שריפה למקום, או ששמם הוא יואש ושרף וכונו מחלון וכליון כי עשו גופם חולין והתחייבו כלייה למקום, ושנינו כמ"ד ששמם הוא מחלון וכליון שכתוב בפסוק ויוקים ואנשי כוזיבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי לחם והדברים עתיקים, יוקים זה יהושע שהתחייב שבועה לאנשי גבעון, אנשי כוזיבא הם אנשי גבעון שכזבו ליהושע, יואש ושרף הם מחלון וכליון ונקרא שמם יואש ושרף שהם התיאשו מהגאולה והתחייבו שריפה למקום, אשר בעלו למואב שנשאו נשים מואביות, וישבי לחם זו רות ששבה ונדבקה בבית לחם, והדברים עתיקים שעתיק יומין אמר דברים אלו, שכתוב מצאתי דוד עבדי וכתוב שתי בנותיך הנמצאות.

כתוב בפסוק המה היוצרים ויושבי נטעים וגדרה עם המלך במלאכתו ישבו שם, היוצרים הם בני יונדב בן רכב שנצרו שבועת אביהם, יושבי נטעים זה שלמה שהוא כנטיעה במלכות, וגדרה זה סנהדרין שגדרו פרוצותיהם של ישראל, עם המלך במלאכתו ישבו שם זו רות שראתה במלכות שלמה בן בנו של בן בנה, שכתוב וישם כסא לאם המלך, ואמר ר"א שהכוונה לאמה של מלכות.

שנו בברייתא בפסוק ואכלתם מן התבואה ישן בלי סלמנטון, וביאר ר"נ בלי תולעת שמרקיבה את התבואה, ורב ששת מבאר בלי שדפון, ויש ברייתא כר"נ שכתוב ואכלתם ישן שאין לומר שישראל יצפו לחדש כי כלה הישן שכתוב עד בא תבואתה שהתבואה תבא מאליה, ויש ברייתא כרב ששת ואכלתם מן התבואה ישן שישראל לא יחכו לחדש כי הישן הורע, שכתוב עד בא תבואתה שהתבואה תבא מאליה.

שנו בברייתא ואכלתם מן התבואה ישן שהישן מחבירו טוב מחבירו ואין לומר שזה רק בדברים שהדרך הוא לישנם שכתוב ישן נושן מכל מקום, ומה שכתוב ישן מפני חדש תוציאו שהאוצרות מלאים ישן והגרנות מלאים חדש ואומרים ישראל איך נוציא זה מפני זה, ורב פפא אמר שכל דבר עתיק הוא מעולה מלבד תמרים שכר ודגים קטנים.

דף צב פרק המוכר פירות

משנה מי שמכר פירות לחבירו וזרעם ולא צמחו אפילו זה זרע של פשתן אינו חייב באחריותו, ורשב"ג אומר שאם זה זרעוני גינה שאינם נאכלים הוא חייב באחריותם. **גמרא** נחלקו במוכר שור ונמצא נגחן שלרב זה מקח טעות ולשמואל יכול המוכר לומר לשחיטה מכרתיו לך, ויש להקשות שנראה אם הוא אדם שקונה לשחיטה או לחרישה, יש לומר שמדובר באדם שקונה גם לשחיטה וגם לחרישה, אך קשה שנבדוק לפי התשלום ששור לחרישה דמיו יקרים יותר, יש לומר שמדובר כשדמי שור לשחיטה שוים לדמי שור לחרישה, אך קשה א"כ מה טענתו של הקונה יש לומר שיש יותר טירחה למכור את השור רק לשחיטה **עמוד ב** ויש להקשות שאם אין מעות למוכר להחזיר לקונה הוא יוכל להחזיק את השור עבור הדמים כמו שאומרים מהנושה כך תקח אפילו סובין, יש לומר שמדובר באופן שיש לו מעות לשלם ונחלקו שלרב הולכים אחרי הרוב שקונים לשחיטה, ולשמואל רק באיסורים הולכים אחרי הרוב אך בממון לא הולכים אחר הרוב, ויש להקשות ששנינו שאם אשה התאלמנה או התגרשה והיא אומרת שכנשאה היא היתה בתולה והבעל אומר שהוא נשאה אלמנה אם יש עדים שיצאה בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתיים, ומשמע שאם אין עדים כתובתה מנה, ולכאורה קשה לרב שנלך אחר רוב נשים שנשאות בתולות, ורבינא מבאר שאכן רוב הנשים נשאות בתולות אך הנשאת בתולה יש לה קול ולזו לא היה קול ויש ריעותא ברוב, אך קשה שאם לכל הנישאות בתולות יש קול א"כ גם כשיש עדים הם עידי שקר כי לא היה קול, אלא יש לומר שלרוב הנישאות בתולות יש קול וזו שלא היה לה קול יש ריעותא ברוב שלה, ויש להקשות ממה ששנינו שמי שמכר עבד לחבירו ונמצא שהוא גנב או קוביוסטוס הגיע ללוקח ואינו יכול לחזור בו, אך אם הוא לסטים מזויין או שהוא מוכתב למלכות אומר למוכר הרי שלך לפניך,

דף צג ולכאורה הטעם ברישא כי הרוב הם גנבים וא"כ הולכים אחר הרוב, ויש לומר שכל העבדים גנבים, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצדה ולא ידוע אם היא ילדה קודם הנגיחה או אחר הנגיחה בעל השור משלם חצי נזק לפרה ורבע נזק לולד, ולכאורה נלך אחר רוב הפרות שהן מתעברות ויולדות וא"כ זו הפילה מחמת הנגיחה, יש לומר שיש לנו ספק אם השור הגיע מלפניה ואז היא הפילה מחמת הפחד ואז בעל השור פטור,

או שהשור בא מאחוריה והיא הפילה מהנגיחה עצמה וזה ממון המוטל בספק שחולקים.

לכאורה נחלקו בזה תנאים ששנינו שאם שור היה רועה ונמצא בצדו שור הרוג אף שזה מנוגח והשור השני מועד לנגיחתו, או שזה נמצא נשוך והשור השני מועד לנשיכות לא אומרים שברור שזה נגחו או נשכו, ור' אחא אומר שאם היה גמל שמאחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו בידוע שזה הרגו, ולכאורה כולם סוברים שרוב וחזקה הם שוים וא"כ רב סובר כר' אחא ושמואל סובר כת"ק, ויש לומר שרב סובר אף כת"ק והוא אמר שלא הולכים אחר חזקה אך הולכים אחר הרוב ושמואל סובר אף כרב אחא שהולכים אחר חזקה בגמל עצמו אך לא הולכים אחר רוב שאינו כאן, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שמכר לחבירו זרע והוא לא צמח אפילו בזרע פשתן הוא לא חייב באחריותו, ולכאורה מה שכתוב אפילו הכוונה שבפשתן הרוב קונים לזריעה ובכ"ז אינו חייב כי לא הולכים אחר הרוב, יש לומר שזה תלוי במחלוקת תנאים ששנינו שמי שמכר פירות לחבירו לזרעם ולא צמחו בזרעוני גינה שאינם נאכלים חייב באחרותו אך בזרע פשתן אינו חייב באחריות, **עמוד ב** ור' יוסי סובר שנותן לו זמי זרע ואמרו לו שהרבה לוקחים אותו לדברים אחרים, ויש לדחות שגם ר' יוסי וגם התנאים שאמרו לו סוברים שהולכים אחר הרוב אלא שאמרו לו הולכים אחר רוב האנשים ור' יוסי הולך אחר רוב הנזרעים, ויש לומר שנחלקו בזה ת"ק ור' יוסי או ת"ק ואותם שאמרו לר' יוסי.

שנו בברייתא שהמוכר נותן דמי זרע אך לא את ההוצאה ויש אומרים שנותן לו גם את ההוצאה ואמר רב חסדא שהיש אומרים זה דעת רשב"ג ולכאורה הכוונה לרשב"ג שבמשנתנו שרשב"ג אמר שבזרעוני גינה חייב באחריות, אך יתכן שגם ת"ק סובר שרק בזרע פשתן אינו חייב באחריות אך בזרעוני גינה הוא חייב באחריות וא"כ נחלקו לגבי היציאה שלת"ק משלם רק דמי זרע ולרשב"ג משלם גם את ההוצאה אך קשה שנאמר להיפך שלת"ק משלם את ההוצאה ולרשב"ג רק את הזרע ויש לומר שהתנא האחרון בא להוסיף אך קשה שנאמר שרשב"ג רק מפרש בדברי ת"ק וכל המשנה כרשב"ג והוא מפרש שמה שכתוב ברישא שלא חייב באחריות זה בסתם זרע אך בזרעוני גינה שאינם נאכלים חייב באחריות, אלא יש לומר שרב חסדא דיבר על מה ששנינו שמי שמוליך חיטים לטחון ולא לתתם ועשאם סובין או מורסן או שהוליק קמח לנחתום והפת נעשתה נפולה או שמכר בהמה לטבח והיא התנבלה חייב כי הוא כנושא שכר, ולרשב"ג נותן לו דמי בשתו ודמי בושת אורחיו ועוד אמר רשב"ג שהיה מנהג בירושלים שמי שמסר סעודה לחבירו והוא קלקלה נותן לו דמי בשתו ודמי בשת אורחיו, ועוד היה מנהג בירושלים שהיתה מפה פרוסה על הפתח שכל עוד היא פרוסה היו האורחים נכנסים וכשהסתלקה המפה לא נכנסו האורחים.

משנה מי שמכר פירות לחבירו הוא מקבל עליו רובע טינופת לכל סאה ובתנאים הוא מקבל עליו עשר מתולעות מתוך מאה ובמרתף יין הוא מקבל עליו עשר חביות של יין רע מתוך מאה, והקונה קנקנים בשרון מקבל עליו עשר כדים רעים מתוך מאה. **גמרא** רב קטינא שנה רובע קטנית לסאה חיטים, ויש להקשות וכי אינו מקבל עליו גם עפרורית הרי רבה בר חייא קטוספאה אמר בשם רבה שאדם שברר צרור עפר מתוך גרנו של חבירו,

דף צד נותן לו דמי חיטים, ויש לומר שקטנית הוא מקבל רובע אך עפרורית פחות מרובע, אך קשה ששנינו שהמוכר חיטים לחבירו מקבל עליו רובע קטנית לסאה ובשעורים הוא מקבל עליו רובע של נשוכת ובעדשים הוא מקבל עליו רובע עפרורית לסאה, ולכאורה אותו הדין גם בחיטים ושעורים שיקבל עליו רובע עפרורית. ויש לדחות שבעדשים מצוי

יותר עפרורית כי עוקרים אותן, אך לפ"ז נפשוט שבשעורים וחיטים לא יקבל עליו כלל עפרורית, יש לומר שגם בחיטים ושעורים מקבל עפרורית והחידוש הוא שלא נאמר שבעדשים יקבל עליו גם יותר מרובע עפרורית כיוון שעוקרים אותן, קמ"ל שהוא מקבל רק עד רובע.

רב הונא אומר שאם הוא בא לנפות ינפה את כולו יש אומרים שזה מדינא שמי שנותן מעות על פירות הוא נותן על פירות יפים ואדם לא טורח כשיש רק רובע אך ביותר הוא כן טורח לנקות ואם טרח קצת שיטרח בהכל, או שזה קנס שאם מצוי כאן עפרורית יותר מרובע א"כ כנראה הוא עירב ולכן קנסוהו בכל החיטים, ולכאורה יש ראייה ממה ששנינו שסאה שיש בה רובע ממין אחר ימעט ולכאורה רובע בכלאים הוא כמו יותר מרובע של מקח וכתוב שימעט, ויש לדחות שרובע של כלאים זה כמו רובע של מקח ומה שאמרו שימעט זה בגלל חומרת כלאים, אך לפ"ז קשה שכתוב שר' יוסי אומר שיבור, וזה מובן רק אם רובע בכלאים הוא כמו יותר מרובע טינופת של מקח, ונחלקו שלת"ק לא קונסים היתר משום איסור ור' יוסי סובר שקונסים אך אם נאמר שיותר מרובע הוא כרובע מדוע אמר ר' יוסי שיבור, ויש לומר שטעמו של ר' יוסי הוא כי זה נראה כמקיים בכלאים, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שנים שהפקידו אצל אחד אחד הפקיד מנה והאחר הפקיד מאתיים וכל אחד מהם אומר שהמאתיים הם שלו יתן מנה לכל אחד והמנה השני יהיה מונח עד שיבא אליהו וא"כ רואים שלא קנסו, ויש לדחות ששם ודאי לכל אחד הוא חייב מנה אך כאן מי אומר שהוא לא עירב בהכל, ויש להוכיח מהסיפא שר' יוסי אמר מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו וא"כ קנסו בהכל, ויש לדחות ששם יש אחד שהוא ודאי רמאי אך כאן מי אמר שהוא עירב, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שטר שיש בו ריבית לר"מ קונסים אותו והוא לא גובה לא את הקרן ולא את הריבית, ויש לומר ששם השטר נפסל כי השומא היא משעת הכתיבה אך כאן מי אמר שהוא עירב, אך יש להוכיח מהסיפא שלחכמים גובה את הקרן ולא את הריבית וא"כ לא קנסו, ויש לדחות ששם הקרן הוא ודאי של התר אך כאן יתכן שהוא עירב את הכל, ולכאורה יש להוכיח ממה שרבין בר ר"נ שנה לגבי בית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר ונשאר יותר מרובע לסאה שהוא לא מחזיר רק את המותר אלא מחזיר את כל הרבעים כולם וא"כ רואים שכשהוא מחזיר הוא צריך להחזיר את הכל,

דף צה ויש לדחות ששם הוא אמר הן חסר הן יתר ורביע אינו חשוב ויותר מרביע הוא כבר חשוב כיון שהוא יכול להצטרף לחלק של ט' קבים וזה נחשב שדה בפני עצמו ולכן הוא מחזיר את הכל, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שאונאה פחות משתות נקנה מקח יותר משתות בטל מקח ואם הוא שתות קנה ומחזיר אונאה ולכאורה נאמר שיחזיר עד שיגיע לפחות משתות וא"כ רואים שכשצריך להחזיר הוא מחזיר את הכל, ויש לומר ששם הוא אמר שוה בשוה אך פחות משתות אינו ניכר בתוך המנה ולכן מוחלים עליו ושתות הוא ניכר ואינו מוחל ויותר משתות הוא מקח טעות ולכן בטל המקח, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שמי שמקבל שדה מחבירו לנטעה הוא מקבל עליו עשר אילנות בוריות למאה ויותר מכך מגלגלים עליו את הכל רואים שכשאדם מחזיר הוא מחזיר את הכל, ורב הונא בר רב יהושע מבאר שיותר מהשיעור הוא כמו הבא ליטע מתחילה.

המשנה אמרה שבמרתף הוא מקבל עליו עשר מתוך מאה, ויש לדקדק אם אמר לו מרתף של יין סתם או אם אמר לו יין זה ששנינו בברייתא שאם אמר לו מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואם אמר לו מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן לו יין שנמכר בחנות ואם אמר לו מרתף זה אני מוכר לך אפילו כולו חומץ קנהו. ויש לומר שמדובר שאמר

לו מרתף של יין סתם, ויש לשנות ברישא של הברייתא ומקבל עליו עשר קוססות למאה, ויש להקשות וכי בסתם הוא מקבל עליו והרי ר' חייא שנה שמי שמוכר יין לחבירו נותן לו יין שכולו יפה, ויש לדחות שבחבית כולה זה יין אחד, אך קשה שרב זביד שנה אצל ר' אושעיא מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואם אמר מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ומקבל עליו עשר קוססות למאה **עמוד ב** וזה מה ששנינו במשנתנו אוצר ואם במשנה מדובר שהוא אמר לו זה קשה ממה שכתוב בברייתא זה, ויש לחלק שבברייתא של רב זביד מדובר שאמר לו למקפה סתמא הוא יין טוב וכשאמר זה הוא מקבל עליו עשר קוססות למאה, ובברייתא מדובר שלא אמר לו למקפה ובסתם נותן לו יין הנמכר בחנות.

באמר מרתף של יין ולא אמר למקפה נחלקו רב אחא ורבינא אם מקבל או לא, מי שאומר שמקבל דייק מהברייתא של רב זביד שכתוב מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה והעמדנו שמדובר שאמר למקפה וא"כ כשלא אמר למקפה הוא מקבל עליו, ומי שאומר שלא מקבל הוא דייק מהברייתא שכתוב מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה והעמדנו שמדובר שלא אמר למקפה, ולכאורה למי שדייק מרב זביד יהיה קשה מהברייתא, ויש לומר שלדבריו חסר בברייתא ויש להוסיף במה דברים אמורים כשאמר לו למקפה אך אם לא אמר לו למקפה הוא מקבל, ואם זה מרתף של יין ולא אמר לו למקפה נותן לו יין הנמכר בחנות, ולמי שדייק מהברייתא קשה לרב זביד, ויש לומר שגם אם לא אמר למקפה אינו מקבל ומה שהעמדנו שאמר לו למקפה כי היה קשה ממה שכתוב זה על מה שכתוב זה.

רב יהודה אומר בשם רב שעל יין שנמכר בחנות מברכים בורא פרי הגפן ורב חסדא שואל איך שייך לברך כך על יין שהקרים, ויש להקשות ששנינו שעל פת שעפשה ויין שהקרים ועל תבשיל שעברה צורתו מברך שהכל נהיה בדברו, אמר רב זביד שרב יהודה מודה בפורצמא שהוא יין רע יותר מיינ הנמכר בחנות והוא נמכר רק בפרשת דרכים שלא מדקדקים שם בטיב היין.